

Strategie adaptacji społecznej i językowej starej i nowej polskiej diaspory w Turcji. Zachowanie języka i kultury w perspektywie krótko- i długoterminowej.

Polacy są jedną z najmniejszych społeczności mniejszościowych na etnolingwistycznej i kulturowej mapie Turcji (w zależności od źródła 500-1000 osób). Polska wspólnota w Turcji jest na ogół kojarzona jedynie z Adampolem (Polonezköy), osadą założoną z inicjatywy ks. Adama Czertoryskiego w 1842 r. w pobliżu Stambułu (stara diaspora), ale istnieją także polskie skupiska w Alanyi, Ankarze, Stambule i Izmirze (nowa diaspora). Choć niezwykła i barwna historia Adampola przyciągała uwagę przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych, co zaowocowało kilkoma monografiami i licznymi artykułami, emigranci zarobkowi z Polski, którzy osiedlili się w Turcji w ostatnim ćwierćwieczu XX w. i w XXI w. pozostają poza obszarem zainteresowań polskich i tureckich uczonych.

Celem projektu jest analiza strategii adaptacji językowej i społecznej obydwu części polskiej diaspory w Turcji. Zamierzamy porównać strategie długoterminowej adaptacji wielopokoleniowej w Adampolu i krótkoterminowej w Alanyi, Ankarze, Stambule i Izmirze, a także scharakteryzować ich różne aspekty, jak choćby wybór języka w specyficznych sytuacjach komunikacyjnych; ilość zapożyczeń językowych i inne przejawy wpływu tureckiego na polszczyznę w poszczególnych sferach życia (rodzina, edukacja, życie zawodowe); relacje pomiędzy starą diasporą w Adampolu i nową w innych miejscowościach; wpływ tureckiego otoczenia na tożsamość kulturową polskiej mniejszości.

Badanie będzie oparte na językowym i socjolingwistycznym materiale terenowym zgromadzonym przy użyciu kwestionariuszy ankietowych oraz wywiadów (swobodnych i częściowo ustrukturyzowanych). Zebrane dane będą poddane analizie jakościowej i ilościowej zorientowanej na charakterystykę typów systemowej, społecznej i językowej integracji polskiej społeczności w Turcji, a także na określenie korelacji zmiennych społecznych i językowych, takich jak zależność bilingwizmu u dzieci od poziomu wykształcenia rodziców lub ilości leksyki pochodzenia tureckiego w zależności od rodzaju zawodowej aktywności danej osoby.

Zamierzamy zaprezentować całościową socjolingwistyczną charakterystykę obydwu części polskiej diaspory w Turcji i zbadać prawdziwość hipotez wynikających z badań wstępnych i analizy literatury, np. czy stopień przywiązania do języka jest pozytywnie skorelowany z przywiązaniem do wartości kulturowych. Rezultaty projektu nie będą się ograniczać tylko do badanej społeczności, ponieważ większość pytań badawczych wpisuje się w główny nurt współczesnej socjolingwistyki, lingwistyki kontaktowej i badań nad migracją.